

stubbar uttaneftir

Taylor og Burton frá hvørjum øðrum

So hendi tað aftur. Kendu sjónleikahjúnini Elizabeth Thaylor og Richard Burton eru farin frá hvørjum øðrum á øðrum sinni. Hetta hendir bert fimm mánaðir eftir, at tey vóru gift aðru ferð, sigur

pressuskrivarin hjá hjúnunum John Springer.

Higartil hevur John Springer noktað at sagt nakað um orsøkina til, at Taylor og Burton eru farin frá hvørjum øðrum, men bløðini skriva, at tann 43 ára gamla Elizabeth nú er farin at halda saman við einum reklamustjóra, sum er seks ár yngri enn hon.



Frá 25. flokstinginum hjá kommunistiska flokki sovjetsamveldisins

Luttakararnir

Á flokstinginum eru 4.998 umboð fyrri flokksdeildir um alt Sovjetsamveldið. Av teimum eru 3.672 (73,5%) fyrri fyrstu ferð vald á floksting.

Meirilutin av luttakarunum eru fólk, sum hava kropsligt ella andligt arbeiði í framleiðsluni. Í íðnaðinum arbeiða 1.703 luttakarar (ella 34,1%), og av teimum eru 77% arbeiðsmenn ella arbeiðskvinnur. Frá landsbúnaðinum koma 887 umboð. Av teimum eru 70% bøndur og onnur, sum hava beinleiðis við landsbúnaðarframleiðsluna at gera.

Á flokstinginum eru 272 umboð fyrri skaldskap, list, visind, útbúgving og heilsuverk. Rúmdargranskingin hevur serligt umboð: allir 11 kosmonautarnir, sum hava heitið »Hetja Sovjetsamveldisins«, hava sæti á tingingum.

Um leið ein fjórðingur av flokkslimunum eru konufólk, og umboð teirra á flokstinginum er samsvarandi: 1.225 kvinnur luttaka, og tað er 25,1%.

Flokstingið endurspeglar eisini landsins margfaldu tjóðskaparmynd: meiri enn 60 sovjetiskar tjóðir og tjóðskaparflokkar eru umboðað.

Eftir aldri sær luttakarafjöldin soleiðis út: 12,5% eru undir 35 ár, 58% eru millum 35 og 50 ár, 19,7% eru millum 51 og 60 ár, og 9,8% eru yvir 60 ár.

Úrslitini av teirri líðnu fimmáraætlanini

Um farna fimmáraætið segði Bresjnev á 25. flokstinginum hjá kommunistiskaflokkinum, at íðnaðarframleiðslan er vaksin við 43 prosentum, og iløgukapitalurin er vaksin við 50 prosentum. Samantikið hevur sovjetfólkið hesi seinastu 10 árini avrikið lika nógv sum í øll tey 50 undanfarnu árin.

Húsavíðurskiptini eru bött á tann hátt, at meiri enn 56 milliónir sovjetbúgvar hava fingið nýggjan ella umböttan bústað. Um tað nýggju fimmáraætlanina (nr. 10, 1976–1980) segði Bresjnev, at arbeiðslønin (t. e. reallønin, eingin prisvøkstur) fer at hækka við 16–18%. Inntøkurnar hjá arbeiðandi í landsbúnaðinum hækka við 24–27%, og viðbótur og játtanir úr samfelagsgrunnunum hækka við 28–30%.

Ótu 75 ára gamlan dósamat

Matværufrøðingar í Moskva finga heldur sjáldsaman dagverða herfyri. Tað var dósamatur, sum ein russiskur granskarabólkur hevði við sær til Tajmyr-hálvøynna í 1900. Í fjór fann ein annar bólkur dósamatin í einum proviantkassa nærhendis Middendorf-vikini. Dósamaturin var harðfrystur, og tá hann kom á borðið í Moskva, sögu gestirnir seg ikki kunna merkja, at hann hevði henda høga aldur.

Annars hava serfrøðingarnir sent nakrar dósir aftur til finningarstaðin, har teir hava grivið tær niður í kavan saman við nýggjum dósamati. Ætlanin er so at royndarsmakka vørurnar í 1980, 2000 og 2050.

Triði atomisbrótarin farin úr barkastokki

Baltiska Skipasmiðjan í Leningrad hevur bygt 3. sovjetiska atomisbrótaran. Hann hevur fingið navnið »Sibir«. Hinir báðir eita »Lenin« og »Arktika«. Einku av hesum sovjetiskum atomdrivnum skipum letur vandamikilið evni í sjógvn.

»Sibir« er 150 metrar til longdar og 35 metrar til breiddar, og ætlanin er at skipið skal rokja siglingarleiðirnar í Ishavinum.

Tove Ditlevsen skrivaði minningarorð um seg sjálva

Danski rithøvundurin Tove Ditlevsen andaðist í seinastu viku 57 ára gomul.

Deyðin kom ikki óvæntaður. Fyri hálvum øðrum ári síðani royndi hon at gera sjálmorð. Tað eydnaðist ikki. Í fleiri greinum og samrøðum hevur hon tosað um deyðan og týningina. Hon skrivaði eisini sín egna nekrolog.

Tove Ditlevsen var ein persónur, hvørs liv og lagna ávirkaði alla dansku tjóðina. Aðrenn nakar annar gjørdi hon privata livið til eitt almennt mál. Á ymskan hátt greiddi hon frá stríðnum — andaligt og í veruleikanum — tað var at koma frá arbeiðsstaðini, og um tey krov sum verða sett til kvinnuna. Ongantið fjaldi hon, at tað hon skrivaði, var nakað sum hon hevði upplivað.

Tove Ditlevsen var fødd og vaks upp á Vesturbrúgv í Keypmannahavn. Faðirin var arbeiðsleysur størsta partin av livi sínum, so tað var ikki møguleiki hjá Tove at fáa eina hægri útbúgving, sum gávur hennara vóru til.

Tað pindi hana, at hon ikki hevði tikið studentsprógv — eisini aftaná at hon var vórðin kend. Tove helt, at tað var orsøkin til, at hon so seint var góðtíkin av teimum »finkulturellu« innan danska skaldheimin, og tað skel til fyrri veruliga at koma fram.

Hendan hugsan hennara er óivað sonn. Tove Ditlevsen slapp ikki uppi part í Det Danske Akademi. Heldur ikki

fekk hon tað stóru virðislønina, sum Det Danske Akademi býtur út á hvørjum ári, hóast at flestu bókmentasummælarar høvdu roknað við tí í 1974.

Fyrsta avrikið, Tove Ditlevsen gav út, var eitt yrkingsavn, »Pigesind«, í 1939. Hon var millum teirra, sum skrivaðu í tíðarritinum Vild Hvede. Hon giftist enntá við blaðstjóranum Viggo F. Møller, sum var nógv eldri enn hon.

Í fjórutinum gav hon út at nakrar skaldsøgur í einum sjálvbiografiskum sniði. Tann besta av teimum er »Barndommens Gade«.

Skaldskapurin hjá Tove Ditlevsen mentist alt líka til deyða hennara, hóast fleiri persónligar kreppur — m.a. trý hjúnarbond. Tað seinasta við blaðstjóranum á Ekstra Bladet, Victor Andreasen, sum rymdi frá henni fyrri nøkrum árum síðani.

Størstu umtaluna, og tað sum hevur skapt stóra virðing um Tove Ditlevsen, fekk hon við sjálvbiografiunum »Barndom«, »Ungdom« og »Gift«. Eisini seinastu yrkingsævnini, »De voksne« og »Det runde værelse« eins og tær seinastu skaldsøgur.

nar »Ansigtene« og »Vilhelms værelse«, vóru væl móttiknar av fólkum.

Tove Ditlevsen gjørdist ein av hepnastu stílistunum í Danmark. Hon skrivaði um kærliga, angst og iva og longsul í einum samfelagi, sum ikki er skipað soleiðis, at menniskju hava kenstur. Eingin ivi er um dygdina av skaldskapi hennara. Minnisútgávur hennara eru av høvuðsverkunum linnan danska skaldskap.



Tove Ditlevsen

Min nekrolog og andre skumle tanker

Min nekrolog og andre skumle tanker er heitið á eini bók, sum Tove Ditlevsen gav út í 1974. Í bókini skrivur hon um sín egna deyða. Tað vísir hvussu sjálvironisk hon var. Soleiðis skrivur hon um sín deyða:

Når jeg ikke kan sove om natten her, forestiller jeg mig den værste udvej. Overlægen kommer ind til mig med sit bulldogfjæs lagt i bedrovelige folder. Hann griber min hånd og siger: »Jeg ved, De hører til de få, der kan tåle at høre sandheden. De har tre måneder tilbage at leve i.« Jeg har aldrig været bange for døden, men det har altid ærgret mig, at man ikke får sine nekrologer at se, hvorfor jeg nu agter selv at skrive en.

I går døde forfatterinden T. D. i sin bedste alder. Det er et navn, der i dag ikke siger ungdommen noget, men ældre københavnere vil endnu kunne huske hendes sarte, åndeagtige skikkelse, der var uundværlig i sin tids strøgbillede. Hvor travlt hun end havde, var der altid tid til at klappe en lille purk på hovedet eller hjælpe en gammel morlille med at bære hendes pakkenelliker.

Det var selv poesien blå blomst, der vandrede gennem gaden og spredte solskin i sindet

hos alla, der så hende. Af og til slog hun og slag ned i Hviðs Vinstue, hvor overtjener Ambrosius Sørensen kan fortælle, at hendes yndlingsdrik trods alle onde rygter var tomatjuice.

T. D. nåede inden sin alt for tidlige død at skrive en snes bøger, hvoraf den betydeligste er hendes erindringer, hvori hun med skænselsløs ærlighed fortæller om den mand, hun delte bord og seng med ud af sit ødsle, gavmilde hjerte. Desværre forstod samtiden ikke at værdsætte denne ærlighed, der førte til, at ingen mand til sidst turde så meget som veksle et par ord med hende på gaden af frygt for at komme med i næste bind. Hun var sammen med den endnu levende Klaus Ribbjerg den første, der i sine bøger bævnedes personerne ved deres rette navn og i det hele taget ikke stak noget under stolen.

Dødsfaldet er et stort tab for dansk litteratur, og man kan i dag undre sig over, at denne geniale kvinde aldrig fik tildelt

akademiets pris eller blev medlem af den høje forsamling.

T. D. elskede at omgås ganske almindelige mennesker, og på hospitalet var hendes yndlingsbeskæftigelse at spille rommy med jævne sygekassepatienter. På forespørgsel udtaler afdelingssygeplejerske frk. Espeløv: Hun var den mest beskedne og fordringsløse patient, vi nogen sinde har haft. Da vi havde skaffet hende en ny madras, gardiner i hendes yndlingsfarver og lidt kunst på væggene, klagede hun aldrig over noget. Jeg føler hendes bortgang som en personlig sorg.

Vi spurgte også hendes sidste, nulevende mand, den gamle redaktør, hvad han følte i anledning af dødsfaldet. Først lød der ligesom en gurglen i telefonen, og så kom det det med grødet stemme: Bevægelsen har overmandet mig i den grad, at jeg har svært ved at finde ord for den. Jeg vil blot i al korthed sige, at dette skæbneslag har slået mig fuldstændig ud, og at Ekstra Bladet aldrig vil blive, hvad det før har været.

Det er forår, men et slør af melankoli ligger over alle de bristefærdige knopper, for Nordens største digterinde efter Else Gress nåede ikke at se dem springe ud.